

Попов Сергій Афанасійович
*заступник директора з наукової роботи,
доктор наук з державного управління, доцент*

Нагорна Ірина Володимирівна
*завідувач сектору підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів,
кандидат наук з державного управління, доцент*

Ємельянова Олена Миколаївна
*начальник відділу координації наукових досліджень
та інформаційно-аналітичної роботи*

Макарова Вікторія Олександрівна
начальник бібліотечного відділу

Патик Олександр Вікторович
начальник редакційно-видавничого відділу

НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРІДУ – ШЛЯХ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Одеський регіональний інститут державного управління (далі – ОРІДУ) НАДУ при Президентіві України за 20 років існування набув визнання як головний державний вищий навчальний заклад Півдня України та Вінницької області у складі загальнонаціональної системи з підготовки та підвищення кваліфікації керівного складу органів публічної влади, підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів, проведення фундаментальних та прикладних досліджень, надання експертно-аналітичних та консультативно-дорадчих послуг у галузі державного управління, науково-методичного забезпечення професійного навчання публічних службовців.

Шлях становлення та розвитку ОРІДУ невід’ємно пов’язаний зі створенням власного наукового потенціалу, спроможного здійснювати наукове супроводження реалізації сучасних реформаторських завдань загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів. Безупинне зростання цього потенціалу є наслідком послідовного та наполегливого формування передусім кадрового складу науковців, наукових керівників та консультантів у галузі науки «Державне управління»; підсистеми управління науковою діяльністю Інституту та її структурних підрозділів, дослідницьких колективів кафедр; Вченої та Науково-експертної ради, а також спеціалізованої вченої ради; належного нормативно-правового та інфраструктурного забезпечення (створено наукові школи, докторантуру й аспірантуру, фахове наукове видавництво, бібліотечний фонд, інформаційно-комунікативний та організаційний супровід наукової діяльності).

Безумовно, науковий потенціал ОРІДУ насамперед відзначається наявністю досвідчених наукових та науково-педагогічних працівників, а також докторантів, аспірантів та здобувачів наукового ступеня, здатних здійснювати дослідження у галузі науки «Державне управління». Якісний склад кадрового складу є найкращим з-поміж всіх ВНЗ Півдня України: 93% викладачів

СПЕЦВИПУСК ДО 20-РІЧЧЯ ОРІДУ НАДУ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

мають науковий ступінь та вчене звання. Саме вони здійснюють наукове консультування та керівництво дисертаційними дослідженнями, основними з яких є фундаментальні та прикладні дослідження, верифікація нових напрацювань, їх оприлюднення та апробація під час проведення науково-комунікативних заходів. Невід'ємним складником наукового потенціалу є також слухачі та студенти, які беручи безпосередню участь у виконанні кафедральних досліджень, формуються як дослідники. Вони є переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із природничих, технічних і гуманітарних наук.

Первісно організаційна структура наукових підрозділів була створена в 1996 р. у складі двох відділів – наукового та бібліотечного. Ці підрозділи підпорядковувалися спочатку заступнику директора ОРІДУ з навчально-наукової роботи, а з введенням нової посади у 1997 році – заступнику директора з наукової роботи. Науковий відділ поєднував функції координації наукових досліджень, аспірантури та докторантури і наукового видавництва. Першим начальником наукового відділу була В. М. Кривцова, яка після введення у 1997 році посади заступника директора з наукової роботи очолила наукову діяльність ОРІДУ. З травня 2001 року начальником наукового відділу було призначено С. А. Попова. Пізніше функції наукового відділу були розподілені між окремо утвореними структурами: відділом координації наукових досліджень та інформаційно-аналітичної роботи, відділом підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів, бібліотечним та редакційно-видавничим відділом. Першим начальником бібліотечного відділу було призначено І. О. Палашенко. Начальниками відділу підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів та видавничого відділу були призначені І. В. Нагорна та О. І. Чебан відповідно. Надалі керівниками відділу координації наукових досліджень та інформаційно-аналітичної роботи, бібліотечного відділу та редакційно-видавничого відділу було призначено О. М. Ємельянову, В. О. Макарову та О. В. Патика відповідно.

Інтелектуальну основу наукового потенціалу ОРІДУ складають нові наукові результати фундаментальних, прикладних та дисертаційних досліджень, які збагачують теоретико-методологічні засади галузі науки «Державне управління»; методологію надання експертно-аналітичних, консультативно-дорадчих та інших послуг органам публічної влади; науково-методичне забезпечення професійного навчання публічних службовців у різних навчально-прикладних формах. Передусім науковий потенціал ОРІДУ ґрунтується на наукових здобутках докторів наук, які відкрили нові напрями розвитку вітчизняної науки, зокрема політичної та державно-управлінської. Так, найбільш суттєвими науковими результатами:

- доктора політичних наук, професора, Заслуженого працівника освіти України Іжї М. М. є комплексне політологічне дослідження особливостей функціонування регіонального управління у зарубіжних країнах та в Україні з огляду на сучасні тенденції глобалізації, регіоналізації та децентралізації. У цьому дослідженні переконливо обґрунтовано провідні аспекти теоретико-методологічного забезпечення реалізації сучасних завдань реформування системи місцевого і регіонального самоврядування, адміністративно-територіального устрою України;
- доктора наук з державного управління, професора, Заслуженого працівника освіти України Надолішнього П. І. (його дисертація є першою в Україні за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління) є розробка цілісної концепції етнонаціональної детермінованості адміністративної реформи в Україні. Доведено, що етнонаціональний фактор обумовлює радикальне оновлення державно-управлінського механізму, визначає національно-демократичний тип ідеології адміністративної реформи і справлятиме суттєвий вплив на її основні напрями;
- доктора наук з державного управління, професора Безверхнюк Т. М. є розробка концептуальних засад розбудови системи ресурсного забезпечення регіонального управління в умовах становлення демократичного врядування та механізмів її функціонування. Доведено, що в контексті практичної реалізації принципів децентралізації та субсидіарності, інших базових елементів концепції демократичного врядування, адекватним методологічним підґрунтям є ресурсний підхід, оскільки саме йому властивий акцент щодо створення і розвитку унікальних ресурсів з урахуванням фактора часу, що відповідає найактуальнішому завданню для регіонального управління – розв'язанню проблеми розподілу компетенції між суб'єктами регіональної влади;
- доктора наук з державного управління, професора Драгомерецької Н. М. є розробка теоретико-методологічних аспектів комунікативної діяльності в державному управлінні. Цей вид діяльності досліджено як систему, сутність якої полягає в забезпеченні рівноваги між змістовними (сенс комунікації), виконавчими (управлінські дії з обміну інформацією), особистісними (потреби, мотиви суб'єктів управління) компонентами та очікуваними результатами

- від комунікативної діяльності, яка забезпечує формувальний вплив на побудову взаємовідносин між державою та суспільством;
- доктора політичних наук, професора Мамонтової Е. В. є символічний ресурс та вплив його актуалізації на процес державотворення. Запропоновано нове бачення процесу державотворення та його періодизація у контексті зміни світоглядних систем смислородження; державотворення визначено як магістральний історичний процес становлення та еволюції державної форми політичної організації суспільства, протікання якого визначається специфікою міфу, релігії, ідеології та соціосеміозиса як нормативно-символічних детермінант політичного порядку та політичного розвитку;
 - доктора наук з державного управління, професора Марущака В. П. є дослідження організаційно-правового аспекту планування в умовах ринкової економіки, який активно впливає на виробничі відносини та приведення їх відповідно до продуктивних сил через створення умов для розвитку останніх та удосконалення перших. У цьому контексті обґрунтовано, що іманентною формою державного планування може бути зобов'язальне планування, яке здійснюється на основі планового контракту між державою і суб'єктом підприємницької діяльності;
 - доктора наук з державного управління, доцента Молодожен Ю. Б. є теоретико-методологічні засади визначення самодостатності територіальної громади. Розроблено концепцію визначення самодостатності територіальної громади, в основу якої покладено соціальний та системні підходи, а громада представлена як соціально-територіальна система, виникнення, становлення та розвиток якої розглядається через форми функціональної взаємодії ядра системи – соціетального колективу – з такими підсистемами, як політична, економічна, підтримка інституціональних культурних (етнічних) зразків, місцеве самоврядування;
 - доктора наук з державного управління, професора Миколайчука М. М. є фінансовий та економічний механізми державного управління розвитком регіону. Обґрунтовано цілісний підхід щодо нового бачення фінансового та економічного механізмів державного управління, а також розроблено практичні рекомендації з удосконалення їх взаємодії з метою забезпечення сталого розвитку територій, що у своїй сукупності є вирішенням проблеми забезпечення дієвості механізмів державного управління регіональним розвитком;
 - доктора наук з державного управління, професора Пахомової Т. І. є дослідження механізмів функціонування системи державної служби в умовах проведення суспільних реформ, за результатами якого визначено та проаналізовано ознаки цієї системи, яка саморозвивається у межах системи вищого порядку в умовах викликів зовнішнього середовища;
 - доктора наук з державного управління, доцента Попова С. А. є розроблення теоретико-методологічних засад стратегічного підходу до нововведень в системі органів публічної влади, в основу якого покладено комплексний механізм нововведень, утворений логічним поєднанням механізмів їх ініціювання, цільових механізмів та механізмів функціонування цієї системи в режимі нововведень, які спрямовані на масштабне оновлення ефективності публічного управління в межах здійснення державно-управлінських реформ;
 - доктора наук з державного управління, професора Приходченко Л. Л. є розробка теоретико-методологічних засад формування та функціонування механізмів ефективного державного управління на засадах концепції демократичного врядування. Обґрунтовано модель ефективного державного управління, яка ґрунтується на фундаментальних принципах системності, випередженості, раціоналізації, інших та концепції демократичного врядування і обумовлює потребу суттєвих змін у підходах до організації самого процесу управлінської діяльності;
 - доктора наук з державного управління, професора Саханенко С. Є. є дослідження процесів та механізмів політичного управління містом на основі взаємодії його суб'єктів зокрема за участю суб'єктів громадськості, та з урахуванням факторів, що впливають на цей процес в умовах реформування сучасної України. Спираючись на концепцію політичного управління, виявлено та розв'язано проблемну ситуацію в системі вироблення та реалізації владно-управлінських рішень на міському рівні.

На теперішній час в ОРІДУ утвердився один із магістральних напрямів досліджень, який стосується розв'язання актуальних проблем формування українського суспільства на засадах демократичного врядування. Цю проблематику в ОРІДУ досліджено в різних аспектах, зокрема в низці дисертацій та монографій Т. М. Безверхнюк [1, 2], Ю. Б. Молодожен [3], П. І. Надолішнього [4, 5], Л. Л. Приходченко [7, 8], С. Є. Саханенка [10] та ін. У цьому напрямі досліджень найбільш привабливими є узагальнені напрацювання професора П.І. Надолішнього, що викладені в публікації «Державне управління на перехресті тисячоліть» [6]. Окрім того, в ОРІДУ стрімко утверджується новий напрям досліджень, що

стосується застосування проектного менеджменту в публічній сфері [11]. Цей науковий напрям очолює професор Т. М. Безверхнюк.

Науковий потенціал ОРІДУ збагатився передусім завдяки бюджетному фінансуванню науково-дослідних робіт в межах комплексного наукового проекту «Державне управління та місцеве самоврядування» починаючи з 1998 року. Традиційно активною для нашого Інституту є тематика на замовлення органів публічної влади, підприємств і організацій різних форм власності, яка виконується з 2002 року. Всього за 20 років виконано 117 науково-дослідних робіт (рис. 1), з яких 77 за бюджетним фінансуванням на суму більше 3,0 млн грн та 40 – на замовлення органів публічної влади, підприємств та організацій на суму понад 1,0 млн грн.

Напрями бюджетних наукових досліджень в рамках комплексного наукового проекту Національної академії «Державне управління та місцеве самоврядування» стосувалися питань територіально-адміністративної реформи; розроблення моделі управління сталим регіональним розвитком на засадах демократичного врядування; економічних та фінансових механізмів управління розвитком регіону; розробки механізмів ресурсного забезпечення регіонального управління; міжрегіональної та транскордонної співпраці в умовах Європейської інтеграції; соціокультурного та кадрового аспекту управління регіональним розвитком; інформаційних ресурсів органів публічної влади.

Найбільш вагомі результати зазначених досліджень використовувалися при розробці проектів Інвестиційних стратегій та Стратегій соціально-економічного розвитку Південних регіонів. Також наукові напрацювання покладено в основу розробки концепції науково-аналітичного супроводу діяльності органів публічної влади цих регіонів.

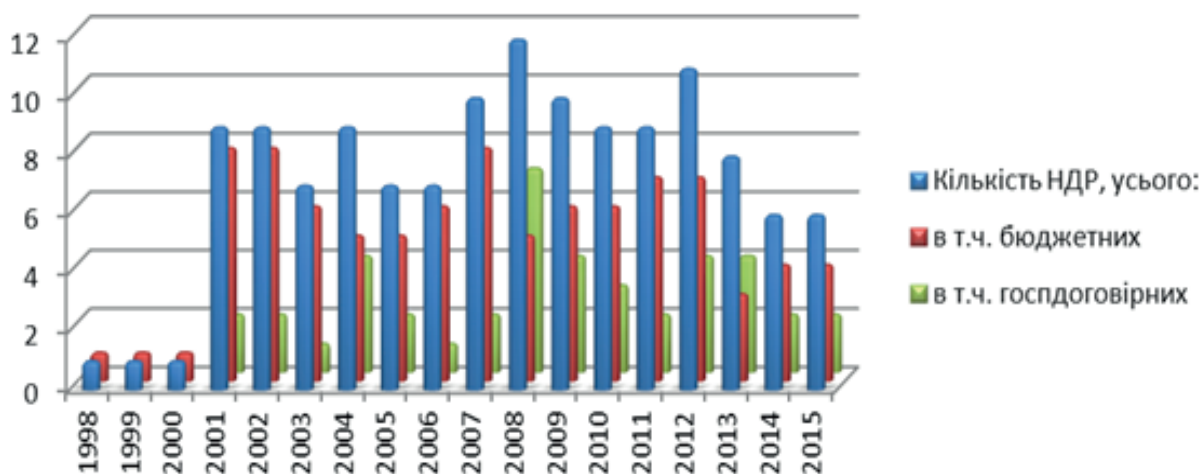

Рис.1. – Кількість науково-дослідних робіт

Теперішні напрями розвитку наукового потенціалу ОРІДУ спрямовані на забезпечення виконання основних положень Концепції наукової діяльності Національної академії шляхом підвищення якості надання наукових, експертно-консультативних, інформаційно-аналітичних та науково-методичних послуг. Пріоритети, напрями та зміст тематики фундаментальних, прикладних та дисертаційних досліджень зорієнтовано на реалізацію стратегічних завдань реформування системи місцевого самоврядування, територіальної організації влади та публічного адміністрування у частині, що стосується: забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством; макроекономічної рівноваги соціально-економічного розвитку та бюджетного процесу; державного механізму антикризового проектного управління соціально-економічними процесами; механізмів горизонтальної взаємодії в системі публічного управління в умовах децентралізації влади.

Починаючи з 2003 року, науковцями ОРІДУ започатковано взаємовигідну науково-дослідну співпрацю з органами публічної влади Півдня України та Вінницької області у межах укладених договорів. Їх предметом є надання інформаційно-експертних та консультативно-дорадчих послуг щодо покращення діяльності органів публічної влади, налагодження їх плідної взаємодії із суб'єктами громадськості на основі постійно діючого конструктивного діалогу. Договори укладено з Вінницькою, Миколаївською, Одеською, та Херсонською обласними державними адміністраціями, а також Одеською, Южненською та Новгород-Волинською міськими радами відповідно Одеської та Житомирської

областей. Також укладено договори з Комінтернівською, Любашівською та Татарбунарською районними державними адміністраціями Одеської області, регіональними Центрами перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій Півдня України та Вінницької області. Підписано трьохсторонній Меморандум про співробітництво між ОРІДУ, Одеським регіональним відділенням Асоціації міст України та міськими головами міст Одеської області.

У межах цього співробітництва виконано 40 науково-дослідних робіт на замовлення Одеської, Херсонської, Миколаївської та Вінницької обласних державних адміністрацій, районних державних адміністрацій Одеської області, Одеської обласної ради, Одеської міської ради, Регіональної торгово-промислової палати Миколаївської області, Одеського регіонального відділення Асоціації міст України, Державної інспекції з контролю за цінами, Дочірнього підприємства «Біостимулятор» Державної Акціонерної компанії Укрмедпром, Приватного акціонерного товариства «ЕКОМ Со». Ці дослідження виконані науковими колективами кафедр ОРІДУ, предмет яких стосувався зокрема:

- впровадження систем управління якістю в діяльність органів виконавчої влади (кафедра регіональної політики та публічного адміністрування, науковий керівник М. М. Іжа);
- територіально-адміністративної реформи (кафедра державного управління та місцевого самоврядування, науковий керівник Ю. Б. Молодожен);
- професіоналізації державної служби на Півдні України та Вінницької області (під керівництвом М. М. Іжі, А. М. Пойченка, С. А. Попова);
- застосування програмно-цільового управління місцевими бюджетами (кафедра економічної та фінансової політики, науковий керівник А. Г. Ахламов);
- концепції створення індустріальних парків (кафедра європейської інтеграції, науковий керівник В. М. Кривцова);
- статутного процесу територіальних громад (кафедра державного управління та місцевого самоврядування, науковий керівник Т. І. Пахомова);
- розробки інвестиційних проектів «Створення комунальної установи – "Одеський міський центр реінтеграції бездомних осіб"», «Створення соціального готелю у м. Одесі; районування території Одеської області з визначеними зонами перспективного розвитку туристичних дестинацій (кафедра управління проектами, науковий керівник Т. М. Безверхнюк) та ін.

Упродовж 20 років значно зросло науково-комунікативне співробітництво ОРІДУ з органами публічної влади, у межах якого на базі інституту та поза його межами проведено понад 500 науково-комунікативних заходів регіонального, всеукраїнського і міжнародного рівнів у форматі науково-практичних конференцій, відеоконференцій, Інтернет-конференцій, науково-практичних семінарів, семінарів-презентацій, семінарів-нарад, виїзних засідань, веб-семінарів, «круглих столів», відкритих лекцій, лекцій-диспутів, майстер-класів, «літніх шкіл», «літніх тренінгових шкіл», Оксфордських дебатів, тематичних зустрічей, громадських слухань, обговорень тощо. Їх тематика визначалася актуальною проблематикою суспільних перетворень загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів. У 2014 році започатковано проведення Фестивалю науки та проведення науково-комунікативних заходів англійською мовою у відеорежимі із зарубіжними партнерами. В ОРІДУ також завпроваджено практику завчасного обговорення на веб-сторінці у режимі онлайн доповідей пленарного засідання (коментар-відповідь) щорічної Всеукраїнської конференції за міжнародною участю.

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що науковий потенціал ОРІДУ за 20 років існування сформувався та постійно збагачується новими напрацюваннями та є затребуваним у освітньо-науковому супроводі демократичних перетворень в українському суспільстві.

Важливою складовою наукового потенціалу ОРІДУ є підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, яка була започаткована у 1997 році шляхом створення докторантури та аспірантури з метою проведення дисертаційних досліджень за спеціальностями галузі науки «Державне управління». Організація цього виду підготовки здійснюється на основі чинних загальнодержавних та галузевих нормативних документів. 2007 рік відзначився найбільшою кількістю докторантів та аспірантів, що здійснювали підготовку дисертацій в ОРІДУ (рис. 2). Надалі набір аспірантів зменшився та одночасно було підвищено вимоги до підготовки дисертаційних робіт. Пріоритети досліджень чітко узгоджувалися з напрямками наукового супроводу виконання стратегічних завдань державного управління розвитком українського суспільства.

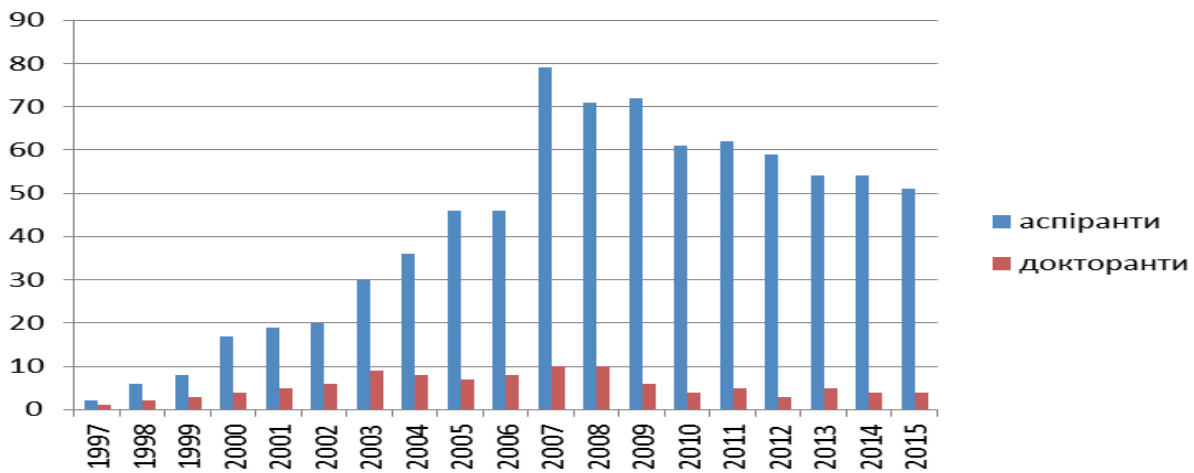

Рис. 2 - Динаміка підготовки аспірантів і докторантів у 1997–2015 рр.

В ОРІДУ створено сприятливі умови щодо активізації участі докторантів, аспірантів та здобувачів в організації та проведенні науково-дослідних робіт та науково-комунікативних заходів, міжнародних стажуваннях. Водночас із отриманням та захистом нових наукових результатів випускники аспірантури оволодівають знаннями, вміннями та навиками з питань організації та проведення наукових досліджень, організації навчального процесу та викладання навчальних дисциплін в галузі знань «Державне управління». Упроваджено у практику проведення виїзних науково-практичних семінарів за безпосередньої участі публічних службовців Півдня України та Вінницької області, докторантів та аспірантів ОРІДУ та ВНЗ, де здійснюється підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів у галузі державного управління. Такі семінари проводяться щорічно на базі Вінницького та Херсонського Центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у межах договорів про співробітництво. Також результати дисертаційних досліджень докторантів і аспірантів систематично розглядаються у межах аспірантських слухань, засідань Науково-експертної ради та кафедр із залученням представників органів публічної влади.

В ОРІДУ утвердилася система послідовної підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, в основу якої покладено постійне відстеження та відбір найбільш обдарованих слухачів факультету державного управління, яким рекомендується вступ до аспірантури. Після успішного захисту кандидатських дисертацій та за наявності відповідних напрацювань, їм пропонується продовжити дослідження в докторантурі. Прикладом тому є творча діяльність докторів наук, професорів А. П. Савкова, Л. Л. Приходченко та М. М. Миколайчука, які є випускниками факультету державного управління, аспірантури та докторантури. На теперішній час вони відповідно працюють першим віце-президентом НАДУ при Президентіві України, завідувачем кафедри державного управління і місцевого самоврядування та професором кафедри економічної та фінансової політики ОРІДУ.

Випускники докторантури та аспірантури працюють у сфері підготовки публічних службовців як в Національній академії (професори С. А. Броннікова, С. К. Хаджираєва), так і в інших провідних навчальних закладах Одеси, Херсона та інших міст України (професор Т. О. Бутирська, доцент Е. Х. Топалова, доцент Н. В. Зелінська та інші). Окрім того, випускники працюють на провідних посадах в органах публічного управління; зокрема, в центральних органах виконавчої влади працюють Т. П. Козаченко, К. С. Міщенко, І. І. Ісаєнко; в органах публічної влади регіонального рівня – М. В. Бизова, Л. . Бондарєва, Є. С. Волинець, О. В. Скоропад, В. І. Шандрик та інші.

21 травня 2003 року в ОРІДУ вперше була створена спеціалізована вчена рада К 41.863.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

З 12 травня 2015 року на підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 528 спеціалізованої вченої ради К 41.863.01 строком на два роки надано право приймати до розгляду та проводити захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальностями: 25.00.01 – теорія та історія державного управління; 25.00.02 – механізми державного управління; 25.00.04 – місцеве самоврядування.

Актуальність захищених дисертаційних робіт в Інституті відповідає стратегічним пріоритетам розвитку України, а їх результати містять обґрунтовані теоретичні висновки, пропозиції й рекомендації щодо вдосконалення державного управління, здійснення адміністративно-територіальної ре-

форми, оптимізації функціонування органів публічної влади різних рівнів, реформування державної служби, підготовки кадрів, здатних працювати в сучасних умовах суспільних перетворень. Проблемне поле дисертаційних досліджень формується завдяки плідній співпраці ОРІДУ з органами публічної влади Півдня України та Вінницької області. Водночас така співпраця збагачує науковий потенціал ОРІДУ, зокрема шляхом залучення талановитої молоді з числа державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування Вінницької, Одеської, Миколаївської та Херсонської областей.

За 12-річний період повноважень спеціалізованої вченої ради та плідної експертної роботи провідних вчених ОРІДУ захищено понад 80 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. Загалом за 20 років існування в ОРІДУ підготовлено та захищено 18 докторських та понад 120 кандидатських дисертацій.

Невід’ємною частиною наукового потенціалу ОРІДУ є видавнича діяльність, яка започаткована з дня його створення. Перші наукові та навчальні видання, підготовлені нашими науковцями та викладачами, тиражувались у видавництві Національної академії (м. Київ). У 1999 році у державному комітеті інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України було зареєстроване невеличке за кількістю працівників видавництво Інституту. Сьогодні це самостійний підрозділ з висококваліфікованим складом. У 2003 році було встановлено сучасне друкарське обладнання, що стало основою для цифрової друкарні. У період з 2011 по 2013 роки була проведена модернізація та оновлення технічних засобів. Її потужності повністю забезпечують потреби навчального процесу. У короткій термін та з високою якістю виготовляються програми, методичні рекомендації, тестові завдання та інші замовлення. Постійно вдосконалюється технологічний процес підготовки та видання літератури, працівники видавництва поліпшують свої навички й опановують нові комп’ютерні програми дизайну і верстки. Творча робота співробітників видавництва та високий професіоналізм створили позитивний імідж серед навчальних і наукових закладів м. Одеси.

Видавниче виробництво складається з трьох основних циклів: додрукарська підготовка – редактування, дизайн, макетування, верстка; власне друк – тиражування на ризографі формату А3 будь-якої поліграфічної продукції, зокрема листівок, буклетів, каталогів, бланків, конвертів, книг; післядрукарська обробка – м’які палітурні роботи, термобіндер, листопідбирання, ламінація, брошурування. І найголовніше – книгам присвоюється код ISBN (Міжнародний стандартний номер книги). Виконання видавничих робіт орієнтовано на малі тиражі, яким надають перевагу замовники. Тиражується переважно різноманітна чорно-біла наукова та навчальна книжкова продукція. Таким чином, у видавництві здійснюється повний технологічний цикл робіт з підготовки та видання літератури, зовнішній вид і якість якої відповідають найвищим стандартам. Постійно приділяється увага підвищенню якості продукції. За час існування ОРІДУ видавництвом видано понад 500 назв різноманітної наукової і навчальної літератури обсягом більш ніж 5000 о.в.а. (рис. 3).

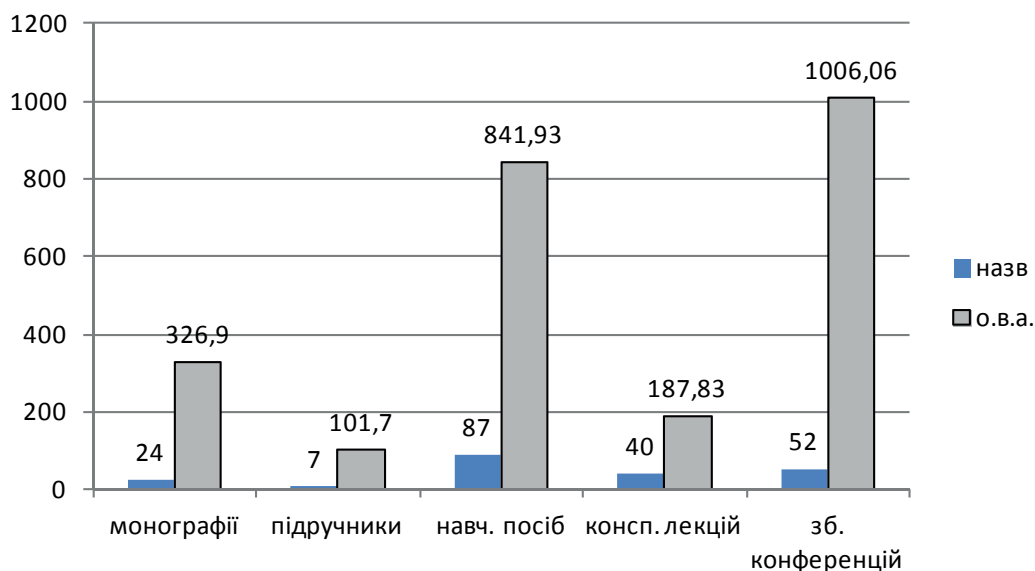

Рис. 3 - Розподіл видавничої продукції за видами

За роки діяльності видавництва світ побачило 62 номери фахового часопису «Актуальні проблеми державного управління» і 16 номерів електронного наукового фахового видання «Теоретичні та прикладні питання державотворення». Перше видання є головним збірником наукових праць

ОРІДУ, який внесено до переліку № 5 наукових фахових видань України у галузі науки «Державне управління». Це видання затверджено постановою президії ВАК України від 10.05.2000 р. №1-02/5 та перереєстровано постановою президії ВАК України від 18.11.2009 р. №1-05/5. Збірник видається щоквартально (чотири випуски на рік) і зареєстрований Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (Свідоцтво KB №7348 від 28.05.2003 р.) як друкований засіб масової інформації. Має міжнародний стандартний номер серійних видань ISSN 1993-8330.

У фаховому збірнику наукових праць «Актуальні проблеми державного управління» ґрунтовно й аргументовано висвітлюються процеси суспільних перетворень в Україні, досвід щодо вирішення проблем державотворення, ефективного здійснення державно-управлінських реформ. Постійними авторами збірника є науковці, науково-педагогічні працівники, аспіранти й докторанти Національної академії та її регіональних інститутів, провідні фахівці органів публічної влади. Цей збірник структурований за розділами: «Теорія та історія державного управління»; «Механізми державного управління»; «Державна служба»; «Міське самоврядування». На сторінках збірника також публікуються нові розробки з питань кадрової політики, управління містом тощо.

Збірник наукових праць «Теоретичні та прикладні питання державотворення» – електронне періодичне фахове видання, яке виходить двічі на рік, починаючи з 2007, року розміщується на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/tpdp/index.html>). Видання зареєстроване Постановою ВАК України від 13 лютого 2008 року № 2-05/2 як електронне наукове фахове видання та індексується в наукометричній базі Google Scholar.

Ми пишаємося тим, що наше видавництво випустило у світ трилогію доктора філологічних наук В. Г. Таранця, яка складається з таких монографій: «Арії. Слов'яни. Руси. Походження назв Україна і Русь» (2004), «Трипільський субстрат: Походження давньоєвропейських мов» (2009) та «Українці: етнос і мова» (2013). Кожна із цих праць отримала відзнаку на Загальнонаціональному конкурсі «Українська мова – мова єднання» (відповідно, третє місце, перше і перше).

Важливими складовими роботи видавництва є успішна дистрибуція, зв'язок з громадськістю, участь у виставкових заходах, своєчасне поповнення інформацією на сайті ОРІДУ. Сучасні інформаційні технології та мережа Інтернет дозволяють дізнатися про літературу нашого видавництва з будь-якої точки світу.

Однією з найважливіших складових наукового потенціалу ОРІДУ є інформаційно-бібліотечне забезпечення навчально-наукового процесу. Здійснення цього виду забезпечення покладено на бібліотечний відділ, основним завданням якого є повне, якісне та оперативне бібліотечно-бібліографічне й інформаційне обслуговування докторантів, аспірантів, науково-педагогічного складу згідно з їх інформаційними запитами на основі широкого доступу до бібліотечних та інформаційних ресурсів. Перші бібліотечні фонди створювались та накопичувались завдяки невтомній праці перших співробітників відділу, а саме начальника Палащенко І. О. та провідного бібліотекаря Кушко Н. І. Так, у 1996 році кількість читачів складала 19 осіб на початок навчального року, на кінець грудня – 57 осіб, книговидача – 524 одиниці зберігання. В 1998 році кількість читачів вже складала 511 осіб, а книговидача зросла до 6997 одиниць. На теперішній час кількість читачів складає 1582 особи, середня кількість книговидачі становить майже 14 000 одиниць зберігання. В 1996 році було передплачено 5 періодичних видань, у 1997 – 47, а на теперішній час бібліотечним відділом здійснюється передплата приблизно на 70 періодичних видань, більшість з яких є фаховими. Під час заснування відділу бібліотечний фонд був майже відсутній, а зараз становить понад 60 тис. одиниць зберігання, зокрема 5000 одиниць іноземними мовами.

Сукупні бібліотечні фонди інституту складаються з книжкового фонду та фонду періодичних видань (вітчизняних та зарубіжних видавництв); фондів кандидатських дисертацій, авторефератів дисертацій, захищених у системі Національної академії та в інших вищих навчальних закладах України; фонду Центру інноваційних знань Світового банку та інших інформаційних джерел. Комплектування, формування та оновлення інформаційно-бібліотечного фонду (ретроспективне, поточне, перспективне) науковими, навчальними, довідковими виданнями відбувається відповідно до потреб: програм підготовки слухачів та студентів; підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів; напрямів проведення фундаментальних і прикладних досліджень; інформаційних запитів наукових працівників, які здійснюють надання експертно-аналітичних та консультативно-дорадчих послуг органам публічної влади. Значну допомогу у формуванні книжкового фонду Інститут отримує від Національної академії державного управління при Президентові України.

У 2000 році в ОРІДУ за ініціативи О. П. Якубовського, І. О. Палащенко та за сприяння голови облдержадміністрації Одеської області С. Р. Гриневецького було створено електронну бібліотеку – першу в Одеському регіоні. Ця бібліотека не тільки доповнила книжковий фонд, а й стала засобом роз-

ширеного доступу до повнотекстових інформаційних ресурсів. У цій бібліотеці також представлена продукція видавництва ОРІДУ, методичні матеріали, навчальні посібники, наукові праці викладачів, електронні колекції кафедр та забезпечено доступ до ресурсів Інтернету.

У травні 2006 року було укладено угоду з Міжнародним банком реконструкції та розвитку щодо відкриття першої на Півдні України регіональної депозитарної бібліотеки. Завдяки цьому бібліотека отримує примірники публікацій Світового банку з глобальних проблем розвитку, економічної та соціальної політики, боротьби з бідністю, дослідження за окремими країнами, онлайнві ресурси Світового банку.

Особливу увагу у своїй роботі співробітники відділу приділяють формуванню електронного каталогу, який є одним із головних інформаційних ресурсів бібліотеки та відповідає такими вимогам: доступність інформації, оперативність пошуку, поєднання спрощеного та багатоаспектного пошуку, одержання різноманітних довідок про джерело інформації, наочність результатів пошуку. Запроваджена у 2000 році електронна версія сучасної інформаційно-пошукової системи «Ірбіс» є ліцензійним програмним продуктом та відповідає міжнародним, міждержавним стандартам, підтримує усі національні бібліографічні стандарти та формати, дозволяє підвищити якість та оперативність інформаційно-бібліографічного обслуговування науково-дослідної діяльності. В межах САБ «ІРБІС» функціонує електронний каталог, який складається з окремих баз даних: «Книжковий фонд», «Періодичні видання», «Автореферати дисертацій», «Дисертації, захищені в Інституті», «Електронні видання ОРІДУ НАДУ при Президентові України». Нині в електронному каталозі відображено весь фонд наукової та навчально-методичної літератури, але він поки що доступний тільки для користувачів читальної зали та електронної бібліотеки. Постійно здійснюється каталогізація, систематичне наповнення та редагування складових САБ «ІРБІС». Станом на 1 вересня база даних «Книжковий фонд» нараховує 12 226 записів, «Періодичні видання» – 121 126 записів, «Дисертації, захищені в Інституті» – 99 записів, «Автореферати дисертацій» – 1026 записів, «Електронні видання» – 93 записи тощо.

З 2013 року в читальній залі функціонує зона WI-FI, що дає можливість вільно користуватися Інтернет-ресурсами в будь-якому місті цієї зали. Постійно проводиться моніторинг щодо можливостей вільного доступу до сайтів, електронних баз даних вітчизняних та зарубіжних видань. Також здійснюється пошук підручників, навчальних посібників, періодичних повнотекстових видань за напрямками підготовки науково-педагогічних кадрів, здійснення фундаментальних та прикладних досліджень, представлених у мережі Інтернет. Оновлюються переліки електронних повнотекстових періодичних українських та зарубіжних видань із зазначенням електронних адрес.

У роботу бібліотечного відділу впроваджені нові форми комунікації з науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами, слухачами шляхом проведення «Днів кафедр», «Бібліотека – магістру», «На допомогу аспірантам», метою яких є інформування про інформаційно-бібліотечні ресурси та особливості користування базами даних САБ «Ірбіс».

До науково-комунікативних заходів, присвячених знаменним подіям та датам, бібліотекою постійно готуються тематичні виставки до Всеукраїнської щорічної студентської науково-практичної конференції за міжнародною участю «Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології», щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції, до кафедральних науково-практичних конференцій, Фестивалю науки та для забезпечення проведення профорієнтаційних заходів тощо.

З метою популяризації інформаційно-бібліотечного ресурсу у читальній залі постійно проводяться тематичні виставкові заходи науково-бібліографічного спрямування. Традиційні тематичні виставки супроводжуються розробкою віртуальних виставок та презентацій, які представлені на сайті ОРІДУ. Бібліотека надає методичну, практичну, інформаційну і консультативну допомогу не тільки науково-педагогічним працівникам, аспірантам, докторантам, слухачам, студентам ОРІДУ, а й науковцям інших ВНЗ та наукових установ.

Стислий огляд складових наукового потенціалу ОРІДУ дозволяє зробити висновок, що його становленню та розвитку постійно приділялася належна увага як одному з найпріоритетніших напрямів діяльності. За 20 років його існування отримано значні здобутки як у наукових дослідженнях, так і в їх організаційному, інформаційно-комунікативному, методичному та інших видах інфраструктурного забезпечення. Пріоритетами розвитку наукового потенціалу Інституту має стати:

- розвиток наукових шкіл ОРІДУ з актуальних питань теорії та практики публічного управління, зокрема щодо виконання стратегічних завдань реформування публічного управління та адміністрування;
- наукове обґрунтування шляхів розв'язання найважливіших проблем соціально-економічного розвитку Південного регіону та Вінницької області;
- гармонізація наукової, навчальної й методичної роботи з підготовки фахівців у галузі знань «Публічне управління та адміністрування»;

- систематична популяризація та моніторинг впровадження наукових здобутків, розроблених науковцями ОРІДУ;
- подальше розширення наукової співпраці з органами публічної влади Півдня України та Вінницької області;
- збільшення кількості публікацій та індексу цитованості науковців ОРІДУ у міжнародних наукометричних базах, зокрема шляхом публікації англомовних статей.

Література.

1. Безверхнюк Т. М. Європейські стандарти врядування на регіональному рівні [Текст] : монографія / Т. М. Безверхнюк, С. Є. Саханенко, Е. Х. Топалова ; за заг. ред. Т. М. Бехверхнюк. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2008. – 328 с.
2. Безверхнюк Т. М. Ресурсне забезпечення регіонального управління: теоретико-методологічні засади [Текст] : монографія / Т. М. Безверхнюк. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – 320 с.
3. Молодожен Ю. Б. Самодостатність територіальних громад: системний підхід: Монографія. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. – 368 с.
4. Надолішній П. І. Етнонаціональний фактор адміністративної реформи в Україні: проблеми теорії, методології, практики: Монографія. К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 264 с.
5. Надолішній П. І. Розбудова нової системи врядування в Україні: етнонаціональний аспект(Теоретико-методологічний аналіз): Монографія. К.: Одеса, Вид-во УАДУ, Астропринт, 1999. – 304 с.
6. Надолішній Петро. Державне управління на перехресті тисячоліть // Розвиток територіальних громад – запорука ефективної держави (Круглий стіл) : Державне управління на перехресті тисячоліть (відкрита лекція) : зб. матеріалів фест. науки 2014 ; за заг. ред. М. М. Іжі. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014. – С. 49-68. – 0,5 о.в.а.
7. Приходченко Л. Л. Забезпечення ефективності державного управління на засадах демократичного врядування [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / Людмила Леонідівна Приходченко ; Клас. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 36 с.
8. Приходченко Л. Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади [Текст] : монографія / Л. Л. Приходченко. – Одеса : Оптимум, 2009. – 300 с.
9. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: закон України № 1556-VII від 01 лип. 2014 р. [чинний]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
10. Саханенко С. Є. Політичне управління містом в умовах самоврядування: Монографія / С. Є. Саханенко. – Одеса : ОФ УАДУ, 2001. – 380 с.
11. Технологія управління соціальними проектами : монографія / Т. М. Безверхнюк, А. О. Левицький, К. В. Пеклун, І. В. Руда, І. А. Сенча, Т. В. Сивак / За заг. ред. Безверхнюк Т. М. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2014. – 351 с.